

De gemeenteraad

ons kenmerk
1278168

1278168

datum
5 april 2016

Onderwerp **Kaderbrief 2017-2020**

Geachte raadsleden,

Hierbij biedt het college u de kadernota 2017-2020 aan. Wij bieden u deze kadernota aan in een periode waarin veel gaande is. Zo spelen diverse ontwikkelingen in de regio, zijn de eerste resultaten van de uitvoering van de 3 decentralisaties zichtbaar en is de herijking van het gemeentefonds aan de orde. Ook is het moment aangebroken voor de midterm review en de beoordeling van de onderwerpen die op het wensenlijstje stonden.

Het college heeft ambities met Purmerend, maar realiseert zich dat goed bestuur ook betekent dat keuzes worden gemaakt. Desalniettemin is het college voorzichtig positief en ziet het ruimte om een aantal van de wensen uit de midterm review te realiseren. In deze kaderbrief heeft het college rekening gehouden met deze wensen.

Inhoud en leeswijzer

Vanwege de wens om minder te schrijven en meer te vertellen, bieden wij u, evenals in 2015, een kaderbrief aan. Deze brief stipt de belangrijkste punten aan. Financiële en technische details vindt u in de bijlagen. De brief is verder als volgt opgebouwd:

- Inleiding en trends
- Financieel perspectief
- Onvermijdelijke ontwikkelingen
- Midterm review
- Keuzes
- Slot
- Bijlagen

Inleiding en trends

Deze kaderbrief beschrijft de financiële positie van de gemeente Purmerend en ontwikkelingen en keuzes die budgettair en beleidsinhoudelijk van invloed zijn op de programmabegroting. Een sluitende concept meerjarenbegroting zal aan de raad worden aangeboden binnen de wettelijke kaders en de kaders die de raad via deze kaderbrief en eventuele wijzigingsvoorstellen vaststelt. Op de achtergrond speelt een aantal ontwikkelingen. Daarop wordt in deze paragraaf kort ingegaan. Deze kaderbrief geeft een beknopte financiële basis en dient ter ondersteuning van kaderstelling door uw raad.

Regionale ontwikkelingen

De regio is in beweging. De gemeenschappelijke regeling Stadsregio Amsterdam (SRA) wordt per 2017 een vervoerregio. In het verlengde daarvan wordt de samenwerking binnen

bijlage(n): 5

behandeld door:
G. van der Meer-Trompetter

telefoonnummer
0299-452706

de Metropoolregio Amsterdam (MRA) dit jaar opnieuw vormgegeven. Vóór de zomer wordt u gevraagd hierover een zienswijze te geven en in het najaar is besluitvorming gepland. Het college wil regionaal actief meedoen en ziet voor Purmerend een rol weggelegd voor onder meer de woningbouwopgave. Woningbouw draagt bij aan het op niveau houden van de voorzieningen in de stad. Ambitie voor realisatie van 10.000 extra woningen in of bij Purmerend wordt verkend. Beslissingen die daarvoor cruciaal zijn worden ook op Metropoolregio-niveau genomen. Actief zijn in de regio is dus noodzaak. In financiële zin verwachten wij dat de structurele middelen die beschikbaar zijn voor de SRA toereikend zijn om de samenwerking op Metropoolregio-niveau te laten slagen.

Decentralisaties

De uitvoering van de 3 decentralisaties is ruim een jaar gaande. In 2015 is de gemeente met de beschikbare middelen goed uitgekomen en het college is tevreden over de uitvoering. De komende jaren moet blijken of dat ook structureel het geval is. Het blijkt dat van de compensatieregelingen (vergoedingsregelingen voor minima) minder gebruik wordt gemaakt dan verwacht. Op de bijzondere bijstand wordt echter een groter beroep gedaan dan voorzien. Dit wordt met name veroorzaakt door een stijging van de kosten voor bewindvoering. Het college wil de beschikbare middelen anders over de posten verdelen en daarnaast onderzoeken op welke wijze de kosten voor bewindvoering kunnen worden teruggebracht. Gedacht wordt aan preventieve maatregelen in de sfeer van preventieve budgettering. Verder wil het college kijken of binnen de beschikbare middelen ruimte is om geld te besteden aan de interactie van zorg en veiligheid. Dit naar aanleiding van ervaringen dat kwetsbare mensen die zorg nodig hebben, soms voor overlast gevende situaties kunnen zorgen.

Voor de kaderstelling naar de begroting 2017 toe zijn er geen nieuwe uitspraken nodig. In de rijksmiddelen die in 2015 niet zijn besteed, wordt bij de besluitvorming over de rekening voorgesteld om deze op te nemen in een reserve voor het sociaal domein waarmee enerzijds de risico's een eerste afdekking hebben en anderzijds de transformatie kan worden gestimuleerd.

Ontwikkeling BaanStede:

Eind 2015 is het transitieplan BaanStede stopgezet. 2016 is het jaar waarin we - samen met de gemeenten in de regio Zaanstreek/Waterland- kijken hoe we opnieuw richting kunnen geven aan de sociale werkvoorziening in de toekomst. Gemeente Purmerend pakt daarbij haar rol als centrumgemeente op. Via de Participatiewet heeft de gemeente de verantwoordelijkheid gekregen voor een brede groep mensen in het sociaal domein. Aan de hand van inhoudelijke en financiële analyses ten aanzien van BaanStede aan de ene kant, en de Participatiewet aan de andere kant, willen we een gedegen afweging kunnen maken over hoe we in de toekomst om willen gaan met de ondersteuning van een brede doelgroep. Voor de zomer van 2016 komt meer duidelijkheid over de toekomst van BaanStede in relatie tot de uitvoering van de Participatiewet. We zien kansen en mogelijkheden voor een doorontwikkeling van de huidige BaanStede.

Maatschappelijk beleidskader

Voor wat betreft het maatschappelijk beleidskader kan het college melden dat de taakstelling voor het maatschappelijk beleidskader wordt gerealiseerd. In dit kader worden er met verschillende maatschappelijke organisaties gesprekken gevoerd, gericht op het slimmer organiseren en terugdringen van de overhead kosten. Dit heeft ertoe geleid dat de activiteiten van deze organisaties beter aansluiten bij de wensen en behoeften uit de Purmerendse samenleving en dat passende en efficiënte vormen van organiseren zijn doorgevoerd. De effecten van deze manier van sturen heeft al bij de Stichting Maatschappelijke Dienstverlening (SMD) en Clup Welzijn geleid tot forse besparingen, zonder te komen aan hun kernactiviteiten. De gesprekken lopen ook in 2016 en 2017 door met andere instellingen.

Financieel perspectief

Het financieel perspectief voor de komende meerjarenbegroting is dat er structureel € 0,6 miljoen ruimte is. In de jaren daarna speelt er nog wel een mogelijke opschalingskorting. In 2015 is de rekening met een voordelig resultaat van € 13,3 miljoen afgesloten. Bij de vaststelling van de programmarekening wordt u voorgesteld het resultaat deels te bestemmen voor bestemmingsreserves voor de gedecentraliseerde taken, sanering asbest en de planontwikkelingskosten (samen € 4,8 miljoen) en de algemene reserve (€ 8,5 miljoen). Daarmee komt de algemene reserve op € 15,7 miljoen. Tegelijkertijd wordt gemeld dat het benodigd weerstandsvermogen is gedaald naar circa € 15 miljoen. De komende jaren kan de algemene reserve rond dit niveau blijven als er een bescheiden impuls wordt gegeven voor nieuw beleid (circa € 0,3 miljoen structureel).

Bij deze brief is een aantal bijlagen gevoegd om de financiële positie van Purmerend in perspectief te plaatsen. De bijlagen bouwen voort op de programmarekening 2015 die ook aan u op 5 april 2016 is aangeboden.

De bijlagen zijn:

- A het overzicht met de ontwikkeling van de financiële ruimte
- B de voorgestelde keuzes voor nieuw beleid in de begroting 2017
- C de verkorte weergave van het benodigde weerstandsvermogen
- D de prognose van de ontwikkeling van de algemene reserve
- E de technische uitgangspunten voor de opstelling van de begroting 2017

Onvermijdelijke ontwikkelingen

In deze paragraaf wordt een aantal voorbeelden van onvermijdelijke ontwikkelingen gegeven. Voor het overige wordt verwezen naar het financieel perspectief in bijlage A.

Gemeentefonds en opschalingskorting

Het Rijk heeft, vooruitlopend op wetgeving over opschaling van gemeenten in 2015, een oplopende korting doorgevoerd op het gemeentefonds. Daarbij was de gedachte dat opschaling van gemeenten leidt tot lagere kosten. De wetgeving is er niet gekomen. De korting is echter wel doorgevoerd en tot op heden niet teruggedraaid. Elk jaar wordt de gemeente opnieuw geconfronteerd met een extra korting die los staat van de systematiek van het gemeentefonds (trap op – trap af). Het college blijft rekening houden met de herverdeling van de middelen in het gemeentefonds voor het cluster ruimtelijk. Als gevolg hiervan levert Purmerend nog ongeveer € 1 miljoen structureel in. Dit is vorig jaar al verwerkt in de begroting. Wij verwachten niet dat de herijking alsnog wordt teruggedraaid.

Lagere tarieven mede door de lagere rente

In de gemeentebegroting wordt gerekend met een vast rentepercentage voor kapitaallasten. Over de boekwaarde wordt voor wegen, gebouwen en installaties gerekend met 4% en voor grondexploitaties met 2,5%. De werkelijke rente die de gemeente op dit moment betaalt is veel lager (gemiddeld 2,5%). Hierdoor ontstaat een renteopbrengst. Ten gevolge van de dalende rente neemt de renteopbrengst de komende jaren fors toe. Het college vindt een verlaging van de rekenrente naar 3% reëel.

Verlaging van de rekenrente werkt door in tarieven naar de burgers. De afvalstoffenheffing en de rioolrechten zijn kostendekkend. Mede door een lagere rekenrente kunnen de tarieven hiervoor worden verlaagd. Voor de burger betekent dit in 2017 gemiddeld € 10 lagere lasten per jaar.

OZB

De Onroerendezaakbelasting is gekoppeld aan het CBS prijsindexcijfer voor consumenten. Het inflatiecijfer voor 2016 bedraagt 0,6%. In de begroting wordt uitgegaan van een jaarlijkse stijging van 1,5% per jaar. Zoals afgesproken met de raad wordt het werkelijke CBS prijsindexcijfer voor consumenten verwerkt, in de financiële ruimte werkt dat, in dit geval, door als een onvermijdelijke lagere baat.

Effecten uit de rekening 2015

In 2015 is sprake van een overschot. Er zijn incidentele meevallers. Deze compenseren het structurele nadeel waarvan sprake is. Er is een negatief rekeningresultaat. Onder andere vanwege structureel lagere opbrengsten van Claxonate. Daarnaast zijn investeringen met betrekking tot de groenvoorzieningen door onvoorziene omstandigheden, zoals stormschade, vooruitgeschoven.

Burgerzaken, ontwikkeling producten, verkoop documenten

Naar verwachting dalen de inkomsten uit reisdocumenten en rijbewijzen de komende jaren. Belangrijkste reden is de geldigheidsduur van paspoorten, die is verlengd van 5 naar 10 jaar. De vaste lasten die gemoeid zijn met afgifte van deze documenten (systemen, openstelling gebouw, overhead) dalen vrijwel niet. Het college heeft opdracht gegeven te onderzoeken hoe de daling van inkomsten bestreden kan worden op een wijze die leidt tot een budgettair neutraal effect op de begroting. Gedacht kan worden aan meer flexibele inzet van personeel en aan inzet van personeel bij nieuwe taken die op de gemeente afkomen, zoals uitgifte van de persoonlijke E-ID card, scheiden zonder rechter, fraudeonderzoek op adressen en taken op gebied van naturalisatie.

Uitbreiding Raad bij 80.000 inwoners

In maart 2016 is de grens van 80.000 inwoners overschreden. Bij 80.000 betekent dit dat omvang van de gemeenteraad wordt uitgebreid met 2 zetels. Deze ontwikkeling wordt verwerkt in de uitwerking van de begroting.

Omgevingswet en financiering ruimtelijke ontwikkelingen

Het college heeft het voornemen om te onderzoeken of het mogelijk is een “revolving fund” op te richten waarmee ruimtelijke ontwikkelingen, projecten en andere zaken die daarmee gemoeid zijn, zoals een omgevingsvisie en andere acties in het kader van de Omgevingswet, kunnen worden gefinancierd. Bij ruimtelijke ontwikkeling is vaak voorfinanciering nodig. Wanneer de ontwikkeling op gemeentegrond plaatsvindt, kan de gemeente de voorfinanciering op zich nemen en deze later terug verdienen via overeenkomsten en de grondprijs. Daarbij zal een commitment van de projectontwikkelaar worden gevraagd voor wat betreft de overeenkomsten. Op deze wijze kunnen ontwikkelingen in de stad worden gestimuleerd. Momenteel is er geen budget of reserve waaruit de gemeente voorfinanciering kan bekostigen. Daarom wil het college onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om een “revolving fund Ruimtelijke Ontwikkelingen” op te richten. Het fonds zou kunnen worden gevoed met opbrengsten uit grondverkoop. Onttrekking aan een dergelijke bestemmingsreserve is aan de raad. Het college zal de mogelijkheden nader duiden, uitwerken en voorleggen aan de raad. Als voeding voor het “revolving fund” stellen wij bij de start de reserve woonvisie en de reserve gronden voor. In de bestemming van het rekeningresultaat 2015 stellen wij een dotatie aan de reserve gronden voor van € 1,2 miljoen.

Midterm review

Voor deze bestuursperiode is een wensenlijst vastgelegd. Halverwege de periode, in 2016, is een midterm review gepland om te bezien waar we financieel en met de uitvoering van de wensen staan. Het financiële overzicht in bijlage A geeft een beeld van de midterm review. Het college ziet ruimte om een groot deel van de wensen uit de midterm review te realiseren conform de wensen van de coalitie. In deze paragraaf worden enkele keuzes beknopt toegelicht.

Veiligheid (handhaving, cameratoezicht)

Veiligheid blijft een belangrijk onderwerp waar het college op in wil zetten. Inzet van toezichthouders draagt bij aan het gevoel van veiligheid bij burgers en gaat verloedering in

de wijken tegen. Het college wil daarom extra handhavingscapaciteit inzetten. Gebleken is dat cameratoezicht bijdraagt aan de veiligheid van de binnenstad. Wanneer op basis van camerabeelden blijkt dat de sfeer zich ergens verhardt, kan de politie preventief ter plaatse gaan. Hiermee wordt escalatie voorkomen. Ook kunnen camerabeelden helpen als zich strafbare feiten voordoen. Het college wil daarom het cameratoezicht uitbreiden. De inzet van een team Buurttoezicht is effectief gebleken. De overlast door jongeren is op verschillende plaatsen in de stad teruggedrongen. De overlast lijkt zich echter te verplaatsen. Het college ziet nu echter geen middelen voor het inzetten van een tweede team Buurttoezicht. Wanneer er structurele financiële ruimte is, wil het college hiertoe alsnog overgaan.

Verbeterd onderhoud openbare ruimte

Het college ziet een verzorgde openbare ruimte als belangrijke opgave. Een kwalitatief goede ogende stad heeft een uitwerking op de kracht van inwoners en hoe de stad wordt beleefd. Het college heeft gezien dat de afgelopen tijd initiatieven zijn ontstaan waarbij bewoners betrokken zijn bij het uiterlijk van de stad. Het college is blij met deze initiatieven en wil zelf ook verantwoordelijkheid nemen voor verbetering van het onderhoud van de openbare ruimte.

Aanpak fietspaden

In Purmerend bestaat behoefte aan goede fietspaden. Goede fietspaden stimuleren mensen om vaker te fietsen. Het college wil middelen uittrekken voor het verbeteren van de fietspaden in Purmerend. Waar mogelijk probeert het college het verbeteren van de fietspaden te combineren met asfalterwerkzaamheden of ander onderhoud aan de wegen.

Sportaccommodaties

Het college vindt sportverenigingen belangrijk voor de verbinding tussen mensen en vindt goede faciliteiten om te sporten belangrijk. Het college wil middelen beschikbaar stellen om de 3 belangrijkste knelpunten die er zijn bij sportaccommodaties te verbeteren. De opstallen van de voetbalvereniging Purmersteyn zijn toe aan uitbreiding en renovatie. Het college wil de nieuwbouw ondersteunen met middelen. Daarbij verwacht het college dat de club zelf zorg draagt voor de renovatiewerkzaamheden. Ook wil het college hockeyvereniging MHCP helpen met de aanleg van een kunstgrasveld. Dit veld is nodig omdat de club flink is gegroeid en er capaciteitsproblemen zijn. Voor het goed faciliteren van de wedstrijden in het Leeghwaterbad is een andere, grotere tribune nodig. Ook hier heeft het college middelen voor geraamd. Voor de aanpak van overige sportaccommodaties is op dit moment geen budget beschikbaar

Openbaar vervoer ten laste van Wmo

Mensen moeten zich kunnen bewegen in het openbare leven. Daarmee wordt het risico op vereenzaming kleiner. In dat licht bezien is openbaar vervoer voor met name ouderen van belang. Niet iedereen kan openbaar vervoer betalen. Het college wil binnen het Wmo budget naar mogelijkheden zoeken om voor minder draagkrachtige ouderen, openbaar vervoer tegen een gereduceerd tarief beschikbaar te stellen.

Sociaal Rendement

Binnen de gemeente is een coördinator voor Sociaal Rendement aangesteld. Door de inzet van deze coördinator zijn meer personen dan verwacht met een contract geplaatst bij werkgevers. De plaatsing van medewerkers binnen de gemeentelijke organisatie in het kader van Sociaal Rendement verloopt volgens planning. Doel is om in 2019 binnen de organisatie 32,5 fte te plaatsen. Het ligt echter in lijn der verwachting dat voor de ten doel gestelde plaatsing de komende jaren aanzienlijk meer inspanningen nodig zijn dan de afgelopen jaren. De gemeentelijke organisatie krimpt en het wordt daardoor moeilijker om structurele werkplaatsen voor de doelgroep te vinden. Het huidige budget is nodig om

serieus om te gaan met de ambitie van de gemeente ten aanzien van Sociaal Rendement. Er wordt voor gekozen vooralsnog geen extra middelen uit te trekken voor dit onderwerp, maar creatief te zoeken naar mogelijkheden om mensen te plaatsen. Binnenkort ontvangt de raad een memo met een toelichting op de inspanningen die worden gepleegd aangaande Sociaal Rendement.

Herstel werkbudget economie

Het college bekijkt het herstel van het werkbudget economie in het licht van het functioneren van de MRA de komende jaren. Wanneer duidelijk is hoe de MRA in de toekomst wordt ingericht en functioneert en daaromtrent een totaalbeeld bestaat, wil het college conclusies trekken over het werkbudget economie. U ontvangt hierover nu geen voorstel.

Extra keuzes

In de kadernota zijn naast de realisatie van wensen uit de midterm review 2 nieuwe keuzes voorgelegd aan de raad. Het betreft keuzes voor incidentele uitgaven. Het betreft de bestrijding in 2017 van uitheemse, woekerende planten en een subsidie voor Purmerend onder Stoom in 2020.

Bestrijding uitheemse woekerende planten

Purmerend ondervindt overlast ten gevolge van uitheemse woekerende planten. In het najaar hebben wij u via de beantwoording van technische vragen geïnformeerd over overlast van de reuzenberenklauw. Ook de Japanse duizendknoop levert in Purmerend problemen op. Naast verdringing van inheemse flora en fauna worden ook andere problemen ervaren ten gevolge van deze planten. De planten leveren gevaar op voor mensen en de fysieke omgeving. Aanraking met de reuzenberenklauw kan resulteren in brandwonden en de Japanse duizendknoop heeft een dermate sterke wortelmassa dat forse schade kan worden aangericht aan funderingen en rioolbuizen. Zaden van de planten verspreiden zich makkelijk en behouden lang hun kiemkracht. Bestrijding van de planten moet dan ook intensief gebeuren. Als de planten niet bestreden worden, gaat de woekering verder en zal aanpak nog meer geld gaan kosten. Bestrijding van de Japanse duizendknoop kan door deze af te graven. De reuzenberenklauw kan chemisch worden bestreden. Daarbij zal, in lijn met de raadsbesluiten hieromtrent, geen chemische bestrijding op verharding worden gebruikt. Aan u wordt de keuze voorgelegd om voor de bestrijding van uitheemse woekerende planten in 2017 incidenteel een bedrag van €130.000 in de begroting op te nemen.

Purmerend onder Stoom elke 5 jaar

Purmerend onder Stoom is een stoomfestival dat in principe elke 5 jaar wordt gehouden. Diverse stoommachines, -walsen, -schepen, -locomobielen etcetera komen tijdens dit 2-daagse evenement naar de binnenstad van Purmerend. Het evenement is 2 keer gehouden, heeft naam gemaakt en draagt bij aan promotie van de stad. Het trekt vele bezoekers die zo kennis maken met Purmerend. Het evenement wordt georganiseerd met vele vrijwilligers en is afhankelijk van sponsors. Aan u wordt de keuze voorgelegd om voor de organisatie van Purmerend onder Stoom in 2020 incidenteel een bedrag van €100.000 in de begroting op te nemen.

Slot

Het college meent u hiermee een gewogen overzicht van ontwikkelingen en keuzes die van belang zijn voor onze gemeente, mee te geven. Het college verneemt graag hoe en wanneer het u bij uw verdere besluitvorming over de kaders voor de begroting van dienst kan zijn.

Burgemeester en wethouders van Purmerend,
De secretaris, de burgemeester,

Bijlage A: overzicht met de ontwikkeling van de financiële ruimte

(+/- = voordeel en -/- is nadeel, bedragen maal € 1.000)	2016	2017	2018	2019	2020
Start vastgestelde begroting 2016-2020	-410	2.499	470	24	882
A. Onvermijdelijke ontwikkelingen:					
1 Aanleg AED's (besluit begroting 2016)	-40	-3	-3	-3	-3
2 Doorgeschoven projecten 2015 (besluit december)	-223	0	0	0	0
3 Correctieinflatie OZB opbrengst	0	-117	-119	-121	73
4 Gemeentefonds en opschalingskorting	-78	127	880	1.050	787
5 Omslagrente naar 3 %	0	-392	-400	-427	-427
6 Effect cao en pensioenpremies	-660	-600	-600	-600	-600
7 Effecten uit de rekening 2015	-168	-90	-90	-90	-90
8 Verschuiving winstneming Weidevenne	-730	-760	755	0	0
9 Omzetting BBV en VPB	-100	-42	-41	-40	-33
10 Daling risicoprovisie HVC	0	0	-20	-40	-60
11 Burgerzaken, verkoop minder documenten	-163	0	0	0	0
12 Mirt Studie A7 (uit reserve gronden € 80.000)	0	0	0	0	0
13 Dilatatievoegen Mandelabrug	0	-175	0	0	0
14 Invoering omgevingswet (tlv res gronden)	0	0	0	0	0
15 Personele knelpunten	-500	0	0	0	0
16 nieuwe ontwikkelingen/onvoorzien	0	-100	-100	-100	-100
Subtotaal A:	-2.662	-2.152	262	-371	-453
B Ruimtemakers 2017:					
1 Bureau Werk deels doorbelasten aan regio	50	50	50	0	0
2 Materiële budgetten wijken	0	100	100	100	100
3 Verminderen onderzoek	0	0	45	45	45
4 Invoering toeristenbelasting	0	50	50	50	50
Subtotaal B:	50	200	245	195	195
C Nieuw beleid/keuze:	0	-286	-259	-299	-396
Stand Kadernota	-3.022	261	718	-451	228
Structurele begrotingsruimte					328

Toelichting:

1. Aanleg AED

Bij de begrotingsbehandeling is besloten om middelen vrij te maken voor de AED's. Dit besluit wordt als begrotingswijziging verwerkt.

2. Doorgeschoven projecten 2015

Na vaststelling van de begroting 2016-2019 is in de derde bestuursrapportage een aantal projecten verschoven van 2015 naar 2016. Dit besluit wordt als begrotingswijziging verwerkt.

3. Correctie Inflatie en OZB opbrengst

Als onderdeel van de dekkingsmiddelen is de Onroerendezaakbelasting de belangrijkste eigen inkomst. Deze belasting is in Purmerend gekoppeld aan het CBS prijsindexcijfer

voor consumenten. In de begroting wordt uitgegaan van een gemiddelde jaarlijkse stijging van 1,5% per jaar. Inmiddels is het CBS prijsindexcijfer gepubliceerd: 0,6%. Conform de eerdere afspraken wordt dit als onvermijdelijke lagere baat verwerkt. Voor het jaar 2020 geldt dat de opbrengst met 1,5% wordt verhoogd. De stijgende loonkosten en prijzen zijn voor dat jaar meegenomen in de ontwikkeling van het gemeentefonds.

4. **Gemeentefonds en opschalingskorting**

Na verwerking van de septembercirculaire en de decembercirculaire van het gemeentefonds is er sprake van een positieve ontwikkeling voor de jaren 2017-2019. Hierbij is rekening gehouden met het feit dat een deel van de extra middelen bedoeld zijn voor maatschappelijke opvang en toegevoegd is een bescheiden bedrag voor de beheerslasten van de Basiskaart grootschalige topografie. Samengevat is er de volgende ontwikkeling:

2017: + € 127.000
2018: + € 880.000
2019: + € 1.050.000
2020: + € 787.000

In 2020 neemt de groei af. De belangrijkste oorzaak is de nieuwe tranche van de opschalingskorting waardoor de uitkering voor Purmerend daalt met € 300.000.

5. **Omslagrente naar 3%**

In de gemeentebegroting wordt met een vast rentepercentage gewerkt voor de kapitaallasten. Over de boekwaarde wordt voor wegen, gebouwen en installaties gerekend met 4%, en voor grondexploitaties met 2,5%. De werkelijke rente die de gemeente op dit moment betaalt is veel lager (gemiddeld 2,5%). Hierdoor ontstaat er een renteopbrengst. Ten gevolge van de dalende rente neemt de renteopbrengst de komende jaren fors toe. Door de verlaging van de omslagrente naar 3% vloeit een deel van de lagere rente naar de tarieven die de burgers betalen. Dit effect voor de afvalstoffenheffing en de rioolrechten is hier opgenomen.

6. **Effect CAO en pensioenpremies**

In de nieuwe cao voor de gemeenteambtenaren is een loonstijging van structureel 3% per 1-1-2016 opgenomen. En later nog eens structureel 0,4% per 1-1-2017. Deze stijging zou voor een deel bekostigd worden uit lagere pensioenpremies van de werkgever. Kort na het afsluiten van het onderhandelaarsakkoord over de cao is officieel bekend gemaakt dat het ABP per april 2016 de premies weer verhoogt met 1%, voor een periode van voorlopig 5 jaar. Uit onze doorrekening komt een totale stijging van de werkgeverslasten van netto 3,15%. Dat is 1,65 % hoger dan geraamd in onze begroting. Het effect op de gemeentebegroting is groot. Behalve de salarissen van de eigen ambtenaren is er een koppeling van de subsidies en mag verwacht worden dat ook de lasten voor de verbonden partijen (VRZW, GGD, SRA, ISW etcetera) stijgen. Specifiek voor de ambtenarensalarissen geldt dat hiervoor in 2016 niet meer de tarieven kunnen worden verhoogd.

7. **Effecten uit de rekening 2015**

Uit de analyse van de rekening blijkt dat er een groot aantal incidentele afwijkingen zijn in 2015. Voor het lopende jaar 2016 en de komende begrotingsjaren is relevant welke verschuivingen er optreden van 2015 naar 2016 en welke structurele afwijkingen er zijn. De incidentele verschuivingen betreffen een nog te realiseren verkoopopbrengst vastgoed (€ 300.000) en een aantal nog niet uitgevoerde werkzaamheden waarvoor in 2016 geen budgetten zijn opgenomen:
groen € 125.000, speeltoestellen € 125.000, aanschaf materialen uit Nedvang gelden

€ 50.000 , verhuiskosten onderkomens Groen € 45.000 en uitgaven jubileum Purmaryn € 33.000.

Daarnaast is de opbrengst van de parkeergarage Claxonate structureel € 90.000 lager

8. Verschuiving winstneming Weidevenne

In de programmabegroting 2016-2019 is de winstneming uit de grondexploitatie Weidevenne verspreid over de jaren 2016, 2017 en 2018. Door de afsluiting van de grondexploitatie in 2015 vervalt de winstneming in 2016 en 2017. Voor de restexploitatie is een nieuwe grondexploitatie opgenomen. De winstneming uit de nieuwe grondexploitatie Weidevenne II is begroot in het jaar 2018.

9. Omzetting BBV en VPB

Als gevolg van de wijzigingen in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) mogen vanaf 2016 niet langer rente en plankosten worden bijgeschreven op Niet in exploitatie genomen gronden. De al begrote lasten komen ten laste van de algemene middelen. In de ontwikkeling van de algemene reserve en de reserve gronden is rekening gehouden met een overheveling voor lasten in deze periode.

Eind maart 2016 is duidelijk geworden dat er wellicht een nieuwe mogelijkheid is om deze lasten te activeren. Dit zal nader worden onderzocht bij de opstelling van de begroting 2017-2020.

In de voorbereiding van de kadernota is getoetst of de in de begroting opgenomen baten mogelijk moeten worden verlaagd in verband met de voor gemeenten ingevoerde vennootschapsbelasting. Dit is niet het geval.

10. Daling risicoprovisie HVC

In de begroting wordt rekening gehouden met een kleine daling van de omvang van de door de aandeelhouders (gemeenten en waterschappen) gegarandeerde geldleningen van de NV HVC. Over deze omvang wordt in de begroting rekening gehouden met een jaarlijkse baat van 1%: ruim € 200.000 voor Purmerend.

De omvang van de gegarandeerde geldleningen zal de komende jaren ongeveer halveren. Deze sterkere daling werkt door in het financieel perspectief.

11. Burgerzaken, afname aantal reisdocumenten

De daling van het aantal verstrekte reisdocumenten noodzaakt tot het onderzoeken van beheersmaatregelen, dit is toegelicht in de kaderbrief. Voor 2016 is er geen mogelijkheid de lagere verkoopopbrengst op te vangen.

12. Mirt Studie A7

Corridorstudie Amsterdam-Hoorn

In 2015 is vanuit het Rijk de corridorstudie Amsterdam-Hoorn (A7/A8) opgestart. In deze studie worden mogelijke oplossingsrichtingen voor de bereikbaarheidsproblemen na 2020 verkend. In de eerste fase zijn de opgaven en kansrijke oplossingsrichtingen geformuleerd. De volgende fase omhelst het uitwerken van de oplossingsrichtingen in maatregelen. Het Ministerie schat de kosten van deze fase in op € 1 miljoen (onder andere inhuur, onderzoek). Verzoek aan de regionale partners is om te komen tot gezamenlijke financiering van deze fase. Voor Purmerend zou dit - op basis van een eerste voorstel - neerkomen op € 50.000. Verder wil het college een bijdrage leveren aan de woningbouwopgave van de MRA. De wens is om inzicht te krijgen in de bereikbaarheidseffecten van een aanvullende woningbouwopgave rond Purmerend en daarom binnen de volgende fase van de corridorstudie een aantal woningbouwvarianten door te rekenen. De varianten betreffen onder andere: aantal woningen, locatie woningen, hoog of laag economisch groeiscenario. De kosten voor het doorrekenen en analyseren zijn voor rekening van Purmerend en worden ingeschat op € 5.000 per variant. Uitgaande van een zestal varianten bedragen de kosten € 30.000. In totaal gaat

het om € 80.000. Als dekking voor deze lasten wordt de reserve gronden aangewezen.

13. Dilatatievoegen Mandelabrug

Vanwege slijtage zijn in 2010 de overgangsvoegen van de Mandelabrug vervangen door nieuwe, duurzame voegen. Direct na de vervanging ontving de gemeente klachten van omwonenden over geluidsoverlast: de nieuwe voegen zouden meer geluid produceren dan de oude voegen. Omdat de gemeente eerder nauwelijks klachten kreeg speelde bij de keuze voor nieuwe voegen het aspect duurzaamheid een belangrijke rol. Uit metingen blijkt dat de nieuwe voegen de geluidbelasting op de gevel (de norm in het bestemmingsplan) overschrijden. Of de geluidsemissie van de nieuwe voegen daadwerkelijk hoger is dan die van de oude voegen kan niet objectief worden vastgesteld. Beleving door de bewoners speelt een rol. Ondanks diverse aanpassingen om de geluidsemissie van de nieuwe voegen te verlagen is het niet gelukt om de geluidsoverlast geheel weg te nemen. Er wordt daarom voorgesteld om de duurzame voegen in 2017 te vervangen door minder duurzame voegen die voldoen aan de geluidsnorm zoals genoemd in het bestemmingsplan. Kosten voor vervanging van de voegen worden geraamd op € 175.000.

14. Invoering Omgevingswet

Dit onderwerp is toegelicht in de kaderbrief.

15. Personele knelpunten

Binnen de ambtelijke organisatie doen zich een aantal knelpunten voor als gevolg van langdurige ziekte waarvoor vervanging noodzakelijk is. Hiervoor is geen directe dekking voorhanden. In de tweede tussenrapportage (de periode tot en met september) zal worden gerapporteerd of dit bedrag volledig ingezet moet worden.

16. Nieuwe ontwikkelingen/onvoorzien

Na de opstelling van de kadernota kunnen zich ontwikkelingen voordoen die leiden tot onvermijdelijke hogere lasten of lagere baten. Binnen de structurele begrotingsruimte moet dit worden ingepast. Indien zich geen nieuwe ontwikkelingen voordoen valt deze post in de begroting 2017 weer vrij.

Bijlage B Voorgestelde keuzes voor nieuw beleid in de begroting 2017

(bedragen maal € 1.000)	2017	2018	2019	2020
1 Verbeterd onderhoud openbare ruimte	-106	-106	-106	-106
2 Aanpak fietspaden (kapitaallasten)	0	-40	-80	-77
3 Uitbreiding handhaving	-50	-50	-50	-50
4 Uitbreiding cameratoezicht	0	-13	-13	-12
5 Sportaccommodatie Purmersteyn (kapitaallasten)	0	-20	-20	-20
6 Sportaccommodatie Hockey (kapitaallasten)	0	-19	-19	-19
7 Tribune Zwembad		-11	-11	-12
8 Experiment openbaar vervoer (2 keer € 150.000 tlv WMO)	wmo	wmo	0	0
9 Bestrijding uitheems woekerende planten	-130	0	0	0
10 Purmerend onder Stoom, elke 5 jaar	0	0	0	-100
11 Tweede team buurttoezicht	0	0	0	0
Totaal:	-286	-259	-299	-396

Toelichting:

Algemeen

Ten opzichte van het overzicht midterm review in de begroting 2016-2019 zijn enkele wensen "goedkoper" geworden als gevolg van de verlaging van de omslagrente. Dit betreft de onderdelen "fietspaden" en "investeringen Sport".

Bijlage C Verkorte weergave benodigd weerstandsvermogen

Benodigd Weerstandsvermogen		Bedragen maal € 1 miljoen	
		kadernota	begroting 2016
1	Opbrengst omgevingsvergunningen	0,78	0,78
2	Werk en Bijstand	1,00	1,00
3	Risicos taken Jeugdwet, Wmo, Participatiewet	0,00	0,75
4	Grondexploitaties, Nieggs en nieuwe ontwikkelingen	11,70	20,80
5	Wachtgeld wethouders	0,48	0,48
6	Referendum verordening (4 keer opnemen)	0,24	0,24
7	Loon/prijsstijgingen	0,60	0,60
8	VPB over begrote winsten	0,00	0,76
9	HVC/Stadsverwarming	0,00	0,00
10	Pensioenpremies (ex-)bestuurders agv dalende rekenrente	0,13	0,00
11	Schade Hoornsebrug	0,00	0,00
Totaal:		14,93	25,41

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing in de rekening 2015 geeft een volledig en compleet beeld. Volstaan wordt met het beknopte overzicht en de toelichting op de verschillen tussen de kolom kadernota en begroting 2016.

Toelichting:

ad 3 Risico's Jeugdwet, Wmo en Participatiewet

Het eerder opgenomen risico is in de rekening 2015 afgedekt door bestemmingsreserve 3D in te stellen. De reserve is gevoed uit de onderbesteding op de door het Rijk beschikbaar gestelde middelen voor de nieuwe taken. In de begroting 2017 wordt een nieuwe opstelling van de risico's 3D gemaakt. Hiervoor zijn de definitieve cijfers 2015 nodig uit de afrekeningen met de instellingen en het actuele beeld 2016 op basis van de indicatiestellingen.

ad 4 Grondexploitaties en NIEGG's

Bij alle grondexploitaties zijn de berekende verliezen afgedekt met een verliesvoorziening op de balans. Deze voorziening bedraagt bijna € 3,75 miljoen.

De daling van het benodigd weerstandsvermogen wordt veroorzaakt door het opnieuw bepalen van het benodigde bedrag voor Baansteer Noord en het niet meer opnemen van een apart bedrag voor nog te ontwikkelen plannen.

Voor Baansteer-Noord geldt dat het verschil tussen het scenario "gelijkmatig" en het scenario "aantrekkelijk" economisch herstel is opgenomen als risicobedrag. Dit bedrag vloeit voort uit het verschil tussen de verkoop van 33,5 of 41,5 hectare grond tot en met 2039. Verwacht wordt dat in 2019 kan worden getoetst of het scenario 41,5 hectare correct is en het bedrag als benodigd weerstandsvermogen kan worden verlaagd.

Voor nieuw te ontwikkelen locaties is geen bedrag opgenomen. De te ontwikkelen locatie Klein Where is inmiddels een volwaardige grondexploitatie geworden. Voor andere nieuwe gebieden geldt vanaf 2016 dat de ontwikkelingskosten niet meer mogen worden

bijgeschreven op de boekwaarde en daardoor ook niet meer later kunnen omslaan in een verlies. De boekwaarden van de NIEGG's zijn getoetst en de verwachting is dat alle NIEGGS's verder met een neutraal of positief resultaat kunnen worden gerealiseerd.

ad 5 Wachtgeld wethouders

In de bepaling van het risico wachtgeld bestuurders is geen extra gewicht gegeven aan het aftreden van Wethouder Voorbij. Voor de bepaling van het weerstandsvermogen is relevant dat de wethouder wordt vervangen. In de tussenrapportage 2016 zal rekening worden gehouden met de vorming van een voorziening voor het eventuele wachtgeld.

ad 8. VPB over begrote winsten

Met ingang van de begroting 2017 wordt rekening gehouden met het feit dat de gemeente aangifte moet doen voor de vennootschapsbelasting. Indien sprake is van een nettowinst op een ondernemersactiviteit waarover mogelijk vennootschapsbelasting moet worden afgedragen, is dit verwerkt in de cijfers. Ook zal de verwachte latente verliesverrekening voor toekomstige VPB lasten inzichtelijk worden gemaakt.

Op grond van de huidige inzichten hoeft er geen aanpassing plaats te vinden van de begroting voor de boekjaren 2016 tot en met 2019. Het eerder opgenomen bedrag kan dan ook vervallen.

ad 10. Pensioenpremies bestuur

De pensioenverplichtingen voor (ex-)bestuurders zijn ondergebracht bij Loyalis. In de loop van 2015 is twee keer aangegeven dat de opgebouwde gelden niet langer als toereikend worden gezien vanwege de dalende rekenrente en resultaten op het belegde vermogen. Eind 2015 is Purmerend bericht dat € 250.000 extra moet worden ingelegd. Hiermee is nog niet de bodem bereikt. Er is nog steeds sprake van een dalende rente, als gevolg waarvan de kans dat de rekenrente in 2016 verder wordt verlaagd groot is. Als indicatie voor de aanvullende aanspraken wordt nu rekening gehouden met extra benodigde storting van € 125.000. Deze komt bovenop de al in 2015 verwerkte extra storting van ruim € 250.000.

ad 11. Hoornsebrug

In 2015 is er schadeclaim ingediend tegen de aannemer die de vernieuwing van Hoornsebrug voorbereidde en zou uitvoeren. Over de claim is een procedure gevoerd waarbij de gemeente volledig in het gelijk is gesteld. Het in de bestuursrapportage 2015 benoemde risico op het niet vergoed krijgen van de geclaimde schade is hiermee afgewend.

Bijlage D prognose ontwikkeling algemene reserve

Ontwikkeling algemene reserve					
<i>(bedragen in euro's maal € 1.000)</i>	2016	2017	2018	2019	2020
Saldo 1 januari	15.777	13.181	13.711	14.778	15.076
Mutaties:					
- saldo vastgestelde programmabegroting 2016-2019	-410	2.499	470	24	882
- versterking algemene reserve (cf. PB 2016)	189	269	349	749	714
- eenmalige compensatie reserve gronden voor effect wijzigingen BBV Niegg's	237	0	0	0	0
- Ontwikkeling kadernota 2017	-2.612	-2.238	248	-475	-654
Saldo mutaties:	-2.596	530	1.067	298	942
Saldo 31 december	13.181	13.711	14.778	15.076	16.018
Na 2020 ontvangt de gemeente nog € 4,2 miljoen cumulatief preferent dividend van de BV Stadsverwarming. De verwachting is dat dit dividend wordt uitgekeerd in de jaren 2021 tot en met 2024.					
	2021	2022	2023	2024	Cumulatief
Aangroei door toevoeging rente voordelen	700	700	700	700	2.800
Aangroei door toevoeging uitkering cumulatief preferent dividend SVP over de jaren 2013 - 2018:	700	1.400	1.400	700	4.200
Totaal:	1.400	2.100	2.100	1.400	7.000
Prognose stand algemene reserve ultimo 2024	23.018				

Bijlage E: technische uitgangspunten voor de opstelling van de begroting 2017-2020

- De ontwikkeling van de loonkosten van de gemeenteambtenaren volgt de cao. Voor de jaren 2017 en verder wordt rekening gehouden met 1,5% hogere lasten per jaar. Dit is inclusief de ontwikkeling van de werkgeverspremies.
- De personeelsformatie is gebaseerd op het organogram per 1 april 2016. Nieuwe ambtelijke functies worden begroot tegen de functionele schaal met een anciënniteit van trede 10.
- Voor de subsidies wordt rekening gehouden met een ontwikkeling gelijk aan de ambtelijke salarissen. Deze systematiek houdt in dat de stijging uit het lopende jaar wordt vergeleken met de werkelijke stijging van de ambtenaren-cao. Indien instellingen zelf een hogere cao-ontwikkeling hebben, volgt geen aanvullende compensatie. De instelling zal dan in overleg met de gemeente maatregelen moeten nemen die ervoor zorgen dat met de beschikbare middelen hetzelfde doel wordt bereikt, of dat met de beschikbare middelen concrete verlaging van de voorziening wordt afgesproken.
- De kosten van derden betreffen de diensten en goederen die aan de gemeente worden geleverd. Het gaat hier bijvoorbeeld om de kosten van energie, kantoorartikelen, accountantsdiensten, onderhoud aan gebouwen en infrastructuur, schoonmaak en softwarelicenties. In afwijking van de CBS en CPB ramingen wordt uitgegaan van een jaarlijkse groei van 1,0%. Hiermee wordt de blijvende inzet onderstreept om goedkoper en met een hogere kwaliteit in te kopen. In de budgetten wordt de groei niet functioneel verwerkt. In het geval van excessieve stijgingen kan, met onderbouwing, aanspraak worden gemaakt op de collectieve stelpost. Reguliere stijgingen dienen binnen het betreffende programma/product te worden opgevangen.
- Er wordt uitgegaan van kostendekkende tarieven voor heffingen en leges.
- De belastingen stijgen jaarlijks nominaal met de consumentenprijsindex (CPI) zoals gepubliceerd door het CBS in het jaar voorafgaand aan de begroting, tenzij een tarief door de rijksoverheid wordt voorgeschreven. De indexering voor 2015 bedroeg 0% (CPI januari 2015). Voor 2016 bedraagt de indexering 0,6 % (CPI januari 2016). In de meerjarenraming wordt voor de jaren na 2017 uitgegaan van 1,5%, globaal het meerjarige gemiddelde van de inflatie. Dit zal worden aangepast bij de volgende kadernota op basis van de CPI van januari 2017.
- In het kader van de financiële verordening is ervoor gekozen een omslagrente te hanteren. Voor de meerjarenbegroting 2017-2020 bedraagt de omslagrente 3,0%. Dit percentage wordt ook gebruikt als uitgangspunt voor de berekening van de lasten van (toekomstige) investeringen.
- Voor de doorberekening van rente aan grondexploitaties wordt sinds 2013 2,5% gehanteerd. Dit percentage kan ongewijzigd blijven omdat de gemiddelde rente die de gemeente betaalt op hetzelfde niveau ligt. Met het oog op de toekomstige VPB aangiften geldt dat dit percentage 0,5% mag afwijken van het gemiddelde. In de meerjarenbegroting blijft de gemiddelde rente op aangetrokken leningen tussen de 3,0% en 2,0%.
- De afschrijving van de vaste activa vindt lineair plaats. Voor het afschrijven van de vaste activa worden de afschrijvingstermijnen gehanteerd uit de financiële verordening. De afschrijvingen starten in het jaar na ingebruikname. Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.
- Investeringen met een ondergrens beneden € 25.000 worden rechtstreeks in de exploitatie opgenomen, uitgezonderd de jaarlijkse vervanging van kleinere auto's die samen worden geactiveerd, en gronden en terreinen die altijd worden geactiveerd.
- Voor verbonden partijen wordt uitgegaan van dezelfde financiële uitgangspunten als voor de eigen begroting. De budgetten worden dus ook geïndexeerd. Het betreft het ISW, de Veiligheidsregio, de Stadsregio Amsterdam, de GGD, BaanStede, de Omgevingsdienst IJmond en het recreatieschap Twiske-Waterland.

Autonome ontwikkelingen:

- Dalende of stijgende cliëntenaantallen (bijvoorbeeld Wwb, Wmo-voorzieningen) leiden tot navenante aanpassing van de ambtelijke formatie.
- Uitbreiding of krimp van het areaal (in beheer zijnde wegen, straten, groen, meubilair en kunstwerken) worden verwerkt in de begroting zodat het bestaande beheer niet in kwaliteitsniveau hoeft te worden aangepast.
- Leerlingenprognoses met een effect op de benodigde hoeveelheid. Dit geldt onder andere voor het leerlingenvervoer en onderwijshuisvesting.
- Ontwikkelingen (af- en/of toename) uitkering uit het gemeentefonds (areaal/accres).
- Vervanging van voertuigen en installaties via vervangingsinvesteringen.
- Voor de leges en tarieven wordt uitgegaan van een kostendekkend tarief op basis van de systematiek van toerekenen van organisatiekosten in de begroting 2016. De systematiek wordt in begroting voor 2017 opnieuw uiteengezet in verband met de introductie van een nieuw presentatievoorschrift "overhead".

Niet-autonome ontwikkelingen:

- Wijziging in de kostentoerekening voor wat betreft het effect op de tariefsverhogingen. Tariefswijzigingen zijn, afgezien van aanpassing aan de inflatie, altijd een keuze.
- Voorstellen waarin het beleid wordt gewijzigd of nieuwe initiatieven ten opzichte van de meerjarenbegroting 2016-2019 worden gedaan.
- Dalende rijksinkomsten voor specifieke taken. Het uitgangspunt bij rijksinkomsten is dat het gemeentelijk aandeel in de kosten niet stijgt. Bij een dreigende stijging wordt een bezuiniging als keuze aan de raad voorgelegd.

Samenvatting uitgangspunten 2017-2020:

- Loonontwikkeling 1,5%
- Prijs-/inflatieontwikkeling 1,5%
- Omslagrente 3,0%
- Rente voor grondexploitaties 2,5% Subsidies gesubsidieerde instellingen 1,5%
- Gemeentelijke belastingen 2017 0,6% (CBS-CPI januari 2016)
- Gemeentelijke heffingen en leges 2017 3,0% (maar niet meer dan kostendekkend)
- Gemeentelijke heffingen, leges en belastingen 2018-2020 1,5%